

Παναγιώτα Χατζηκτωρή

/ [Ορθόδοξη πίστη](#)

Η μακαριστή Παναγιώτα γεννήθηκε στις 10-3-1909 στο κατεχόμενο σήμερα κεφαλοχώρι Κάτω Ζώδια της Κύπρου. Οι γονείς της Χαράλαμπος Καρής και Θεογνωσία Χατζηπαναγιώτου απέκτησαν ακόμη πέντε παιδιά. Καταγόταν από ευλαβή παραδοσιακή οικογένεια. Ο αδελφός της γιαγιάς της ήταν πρωτόπαπας, ενώ ανάμεσα στους προγόνους της υπήρχαν αρκετοί ιερείς. Μέχρι σήμερα οι απόγονοί τους ξεχωρίζουν για την καλωσύνη, την ευλάβεια και τον καλό τους χαρακτήρα, κυρίως όμως για την αγάπη τους προς τον Θεόν και την Εκκλησία.

Η Παναγιώτα ως παιδί ήταν ήσυχη, είχε απλότητα, καλωσύνη και ήταν τελείως απονήρευτη.

Όταν ήταν δέκα ετών περίπου, ένα απόγευμα την πήρε η αδελφή της γιαγιάς της σ' ένα εξωκκλήσι του Αγίου Γεωργίου για ν' ανάψουν τα καντήλια. Όταν έφθασαν είπε με απλότητα η γιαγιά: «Ήρθαμε στον Άγιο, μας θέλει άραγε; Ας τον ρωτήσουμε», και φωνάζει έξω από το ναό: «Αγιέ μας Γεώργιε, μας θέλεις ή όχι;».

Τότε ακούστηκε φωνή μέσα από την Εκκλησία να λήη:

«Ναι, σας θέλω». Αυτό επαναλήφθηκε τρεις φορές, και άκουσαν έκπληκτες και οι δύο την φωνή του. Εισήλθαν μέσα στο εξωκκλήσι αλλά διεπίστωσαν ότι δεν υπήρχε κανείς. Έψαξαν έξω αλλά πάλι δεν είδαν άνθρωπο.

Σε ηλικία 14 ετών αρραβωνιάστηκε και παντρεύτηκε τον Χρήστο Χαραλάμπους Χατζηκτωρή. Στα 19 της απέκτησε το πρώτο της παιδί με μεγάλη δυσκολία. Αυτό επισφράγισε ολόκληρη την ζωή της. Παρέμεινε καχεκτική και αδύνατη, γι' αυτό έμεινε για αρκετό χρονικό διάστημα στο κρεβάτι. Δεν μπορούσε να κάνει βαρειές δουλειές. Μία ώρα πήγαινε στο χωράφι, μετά γύριζε στο σπίτι και έκανε το νοικοκυριό της. Ευτυχώς είχε κατανόηση και συμπαράσταση από τον άνδρα της, με τον οποίον απέκτησαν πέντε παιδιά ενώ είχε άλλες τόσες αποβολές.

Αγαπούσε πολύ τα παιδιά της. Τα είχε συνέχεια κοντά της, τα νουθετούσε, κάθε Σάββατο τα έπλενε και την Κυριακή εκκλησιάζετο όλη η οικογένεια μαζί.

Παρ' όλο που είχαν μεγάλη περιουσία και έπαιρναν εργάτες για να καλλιεργούν τα κτήματά τους, τις Κυριακές και τις εορτές τις τιμούσαν με αργία. Η Παναγιώτα δεν άφηνε τις κόρες της στις αργίες ούτε να σκουπίσουν. Τα ψίχουλα που έπεφταν από το τραπέζι, τα μάζευε με το χέρι της κάτω από το τραπέζι για να μην τα πατάνε και σκούπιζε την άλλη μέρα.

Αν και ήταν φιλάσθενη και αδύνατη, τηρούσε κατά γράμμα όλες τις νηστείες και αυτό απαιτούσε να κάνουν και τα παιδιά της. Κάποτε που η κόρη της Θεογνωσία σκούπιζε μία ντουλάπα και βρήκε ένα κομμάτι τραχανά, ασυναίσθητα το έφαγε σε ημέρα νηστείας. Η Παναγιώτα την μάλωσε και την έστειλε να εξομολογηθή για να μπορέσει να κοινωνήσει.

Δεν σύχναζε σε γειτονικά σπίτια για να πίνη καφέ και να κουβεντιάζει. Έλεγε ότι ο καφές βλάπτει, δεν είναι καλό πράγμα. Ήταν πράος χαρακτήρας και περνούσε απαρατήρητη. Ήταν με όλους ειρηνική και προσπαθούσε να ειρηνεύη τον σύζυγό της, όταν παρεξηγείτο με τους εργάτες. Έδινε σε όποιον της ζητούσε, ακόμη και αν ήταν απ' αυτούς που είχαν διαφορές με τον σύζυγό της.

Ούτε με τα παιδιά της ούτε με κανέναν άλλον ποτέ παρεξηγήθηκε ή μάλωσε. Παρ' όλο που το πρόσωπό της ήταν πολύ ρυτιδωμένο, εν τούτοις είχε κάτι αλλοιώτικο πάνω της. Μία ηρεμία, ένα φως, μία ξεχωριστή χάρη. Είχε μεγάλη ευλάβεια και σεβασμό στην Ιερωσύνη και τιμούσε τους Ιερείς.

Όταν με κόπους και θυσίες πάντρεψε τις κόρες της, τις συμβούλευε να αγαπούν τους άνδρες τους, τις οικογένειές τους αλλά και όλους τους ανθρώπους· να υπομένουν και να σιωπούν για να τις αγαπά ο Θεός.

Η Παναγιώτα δεν ήξερε γράμματα. Είχε πάει μόνο στην πρώτη Δημοτικού και λίγο στην δευτέρα. Διάβαζε δύσκολα και συλλαβιστά. Μέχρι που πάντρεψε τα παιδιά της δεν είχε τον χρόνο να κάνει πολλές προσευχές αλλά ούτε και ήξερε. Έλεγε όμως συνέχεια «Δόξα σοι, ο Θεός». Ήταν φιλήσυχη και σιωπηλή. Αν δεν την

ρωτούσαν, δεν μιλούσε. Και όταν μιλούσε, δεν έλεγε άσκοπα και περιττά πράγματα. Μετά την εισβολή των Τούρκων ήρθε και εγκαταστάθηκε στην Κάτω Λακατάμια, στον συνοικισμό προσφύγων του Αγίου Μάμαντος, μαζί με την κόρη της Θεογνωσία και τον σύζυγό της.

Εκεί γνώρισε τον π. Ανδρέα, πρώην Σιναΐτη ιερομόναχο, που ζούσε ασκητικά μέσα σε παράγκα με λαμαρίνες χειμώνα-καλοκαίρι, και το πάτωμα ήταν χώμα. Η Παναγιώτα εξωμολογήθηκε στον π. Ανδρέα και αυτός της έδωσε ένα μικρό προσευχητάρι και ένα μικρό βιβλιαράκι με τους χαιρετισμούς της Παναγίας. Αυτή με απλότητα κράτησε ό,τι της είπε ο Πνευματικός και τα τηρούσε με ακρίβεια.

Είχε εν τω μεταξύ κοιμηθή ο σύζυγός της και αυτή έμενε μόνη στο δωμάτιό της στον επάνω όροφο. Από τις δυσκολίες στους πολλούς τοκετούς και ίσως εξ αιτίας της οστεοπόρωσης είχε αρχίσει να κυρτώνη και στα τελευταία της είχε γίνει σαν την συγκύπτουσα του Ευαγγελίου. Η κύρτωσή της ήταν τόσο μεγάλη που το κεφάλι της απείχε μόνο μία σπιθαμή από το έδαφος. Βάδιζε δύσκολα στηριζόμενη σ' ένα μαστουνάκι σχήματος Τ. Για να δη κάποιον στο πρόσωπο έπρεπε να καθήση σε καρέκλα ή σε σκαμνάκι.

Κατ' οικονομία Θεού πέρασε από το σπίτι της μία φιλομόναχη νέα, η οποία αργότερα έγινε μοναχή, έδωσε στην γιαγιά Παναγιώτα ένα κομποσχοίνι και της μίλησε για τη νοερά προσευχή. Έτσι άρχισε να λέη την ευχή με το κομποσχοίνι. Είχε τώρα δύο όπλα. Το κομποσχοίνι και το προσευχητάρι που τα αξιοποίησε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην ησυχία της.

Ξυπνούσε νωρίς και πρώτα άρχιζε τα πνευματικά της. Όπως ήταν κυρτωμένη και δεν μπορούσε να στέκεται όρθια, δεν καθόταν να διαβάζη, αλλά έβαζε μία τσάντα με μία καρέκλα, ακουμπούσε πάνω το προσευχητάρι και διάβαζε όρθια. Διάβαζε συλλαβιστά όλο το προσευχητάρι και αυτό κρατούσε πολλές ώρες. Το προσευχητάρι της άρχιζε με τον Εσπερινό και τελείωνε με το Απόδειπνο. Και η γιαγιά ξεκινούσε το πρωί την ακολουθία με τον Εσπερινό και τελείωνε με το Απόδειπνο· έτσι φαίνεται ότι κατάλαβε πως της είπε ο Πνευματικός της να κάνη. Επειδή δεν μπορούσε να κάνη μεγάλες μετάνοιες, έκανε μικρές με σταυρούς, όσες μπορούσε.

Την ημέρα διάβαζε τους Χαιρετισμούς με τον ίδιο τρόπο, συλλαβιστά, στο αυτοσχέδιο αναλόγιό της. Τις υπόλοιπες ώρες της ημέρας προσήυχετο με το κομποσχοίνι της, λέγοντας την ευχή. Το απόγευμα, όταν ερχόταν η συγκεκριμένη ώρα να κάνη την ακολουθία της, όποιοι επισκέπτες κι αν ήταν, όσο αγαπητοί κι αν ήταν, -εγγόνια, παιδιά, νύφες,- εσηκώνετο σιωπηλή και ανέβαινε στο υπερώο της για να διαβάση την ίδια ακολουθία που είχε κάνει το πρωί.

Την ρώτησε ένας ιερέας τί διαβάζει, και του ανέφερε το Προσευχητάρι. Την έβαλε να διαβάση. Αρχισε από τον Εσπερινό «Κύ-ριε (ε) κέ-κρα-ξα προς σε». Διάβαζε την κάθε λέξη συλλαβιστά, τονίζοντας την κάθε συλλαβή, και έβγαινε η φωνή της από

μέσα απ' την καρδιά της με δύναμη τρεμουλιαστά. Την ρώτησε ακόμη τί σημαίνουν αυτά και αν τα καταλαβαίνει. Και απάντησε: «Ακούεις; ακούεις; Όταν εκέκραξεν ο πετεινός». Αυτή ήταν η μετάφραση της γιαγιάς [Η Παναγιώτα με όλη την απλότητά της δίνει μία απάντηση και μία λύση στο πολυσυζητημένο θέμα της μεταφράσεως των λειτουργικών κειμένων. Ελάχιστα κατανοούσε, αλλά τα βίωνε, γι' αυτό και είχε θείες εμπειρίες. Για όσους επιθυμούν, υπάρχουν βοηθητικές ερμηνείες στα λειτουργικά κείμενα. Δεν μας λείπουν σήμερα τόσο οι γνώσεις, όσο η ευλάβεια, η απλότητα, η δυνατή πίστη, ο ένθεος ζήλος και η καθαρότητα των λογισμών].

Κάποτε την πήρε ο γαμπρός της στο κτήμα, και το απόγευμα, όταν ήρθε η ώρα της ακολουθίας, η γιαγιά κοίταζε δεξιά-αριστερά ανήσυχη. Ο γαμπρός της κατάλαβε. Την πήγε σ' ένα σπιτάκι που είχε, έβαλε ένα κασόνι πάνω στην καρέκλα και της έκανε ένα πρόχειρο αναλόγιο. Η γιαγιά χαρούμενη έκανε την ακολουθία της.

Η Παναγιώτα εκκλησιαζόταν τακτικά και κοινωνούσε συχνά. Καθόταν σε μία καρέκλα μπροστά και ήταν πολύ αφοσιωμένη στην Λειτουργία. Παρατηρούσε με συγκεντρωμένη την προσοχή της στο Ιερό. Ήταν εντυπωσιακά και απόλυτα προσηλωμένη.

Κάποια ημέρα μετά την Λειτουργία είπε στην κόρη της: «Πάνω στην Αγία Τράπεζα ήταν ο Χριστός με τέσσερους άλλους που έκαναν έτσι», και με τα χέρια της προσπαθούσε να δείξει τις κινήσεις που έκαναν.

Έβλεπε συχνά Αγίους και Αγγέλους κατά την θεία Λειτουργία, και ειδικά τα τελευταία χρόνια. Το θεωρούσε πολύ φυσικό και νόμιζε ότι όλοι βλέπουν αυτά που έβλεπε η ίδια.

Την ρώτησε κάποιος ιερέας τί βλέπει, και αυτή δεν μιλούσε, μόνο κοίταζε αθώα. Στην επιμονή του τον ρώτησε «εσύ δεν βλέπεις;». «Όχι», απάντησε, αυτή χαμογέλασε και είπε με απορία, «δεν γίνεται». Υποχρεώθηκε να της πη τί βλέπει για να πη κι αυτή, «να δούμε αν βλέπουμε τα ίδια πράγματα». Είπε λοιπόν: «Ο Χριστός, η Παναγία και οι Αγιοί μας είναι κρυμμέ-νοι κάτω από την Αγία Τράπεζα. Άμα γίνεται Λειτουργία βγαίνουν».

Εκοιμήθη εν τω μεταξύ ο γαμπρός της και ήταν με την κόρη της. Κάποια μέρα πήγε η Θεογνωσία να ποτίσει το χωράφι και νυχτώθηκε. Δεν πρόλαβε να γυρίσει και κοιμήθηκε στο σπιτάκι που είχαν στο χωράφι. Η γιαγιά ήταν μόνη της. Όταν επέστρεψε η κόρη της την άλλη μέρα διηγήθηκε: «Εψές, σαν εκαθόμουν στο κρεβάτι μου και κρατούσα το κομποσχοίνι μου και προσευχόμουν γέμισε το σπίτι φως. Ήταν ένα φως σαν την λίρα την χρυσή. Εγώ έκλαια, έκλαια και έκανα συνέχεια τον σταυρό μου. Δεν ήξερα τι να κάνω. Έμεινε κάμποση ώρα και ύστερα λίγο-λίγο έφυγε από τον διάδρομο και εχάθη. Τί είναι τούτον το πράμα;».

Κάποτε έμεινε στην κόρη της Αιμιλία και την έβαλε να κοιμηθή στο δωμάτιο που ήταν τα εικονίσματα. Όλη τη νύχτα έβλεπε δύο καντήλια που φώτιζαν το δωμάτιο.

Όταν ξημέρωσε το ένα χάθηκε.

Επίσης κατά την παραμονή της εκεί αρρώστησε. Μία νύχτα της παρουσιάστηκε μία γυναίκα με άσπρα ρούχα που έμοιαζε σαν νοσοκόμα, και της είπε ότι θα γίνει καλά, όπως και έγινε.

Την Μ. Σαρακοστή του έτους 1998 η γιαγιά Παναγιώτα, παρά το ότι πλησίαζε τα 90, νήστεψε κανονικά, αλλά ένιωθε μεγάλη αδυναμία. Μετά το Πάσχα τον περισσότερο καιρό ήταν ξάπλα. Στις 8-5-98 το απόγευμα πονούσε στα πόδια και δεν είχε διάθεση. Ζήτησε να φάη μούσμουλα. Εκείνη την ώρα έμπαινε η κόρη της Ελένη με μία σακκούλα μούσμουλα και έφαγε δύο-τρία. Τα κορίτσια της την έπλυναν και την άλλαξαν. Λέει στην κόρη της, «θα πεθάνω». Σε λίγο έγειρε το κεφάλι της και παρέδωσε το πνεύμα της ειρηνικά. Μέχρι την τελευταία στιγμή, είχε σώας τας φρένας και τις αισθήσεις της καλές, εκτός από την ακοή. Όπως ήταν καθαρή και ντυμένη, την έντυσαν πάλι με τα νεκρικά και το σάβανο. Το λείψανό της έμεινε μαλακό και ευλύγιστο μέχρι την επομένη ημέρα που το έβαλαν στον τάφο.

Την ίδια στιγμή που ξεψυχούσε η γιαγιά, το δισεγγονάκι της, ο Μάριος, ηλικίας 4-5 ετών, έδειχνε προς τις σκάλες ψηλά και έλεγε: «Μαμά, να, η γιαγιά η Παναγιωτού». Το παιδί με τα αθώα ματάκια του έβλεπε την εξαστράπτουσα ψυχή της γιαγιάς του που ανέβαινε στον ουρανό.

Αιωνία της η μνήμη. Αμήν.

(Απόσπασμα από το βιβλίο «Ασκητές μέσα στον κόσμο τ. Β'», Ιερόν Ησυχαστήριον «Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος», Άγιον Όρος)

Πηγή: miteriko.blogspot.gr